

Пропозиції
до проекту Закону України
«Про внесення змін до Закону України «Про судову експертизу»
щодо удосконалення організаційно-управлінського
забезпечення судово-експертної діяльності»
(реєстр. № 7735 від 05.09.2022 р.)*

Необхідність прийняття проекту, як зазначено в пояснювальній записці до нього, обумовлена потребою вдосконалення відповідних положень Закону України «Про судову експертизу» (далі – Закон). Законопроект спрямований на забезпечення гарантій прав судових експертів при притягненні їх до дисциплінарної відповідальності, вдосконалення нормативно-правової основи системи експертного забезпечення правосуддя.

Підтримуючи доцільність вдосконалення законодавства щодо організаційно-управлінського забезпечення судово-експертної діяльності, водночас вважаємо слушним висловити деякі міркування стосовно цього проекту.

Дискусійною з позиції необхідності видається пропозиція доповнити частину першу статті 8 Закону новими положеннями, якими наділити Міністерство юстиції повноваженнями щодо забезпечення організаційно-управлінських засад діяльності судових експертів, які не є працівниками державних спеціалізованих установ. Так, у частині першій цієї статті Закону встановлено, що організація науково-методичного забезпечення судово-експертної діяльності та організаційно-управлінські засади діяльності державних спеціалізованих установ покладаються на міністерства та інші центральні органи виконавчої влади, до сфери управління яких належать державні спеціалізовані установи, що здійснюють судово-експертну діяльність. Отже, наділення лише Мін'юсту такими повноваженнями в контексті загальних норм цієї частини статті видається сумнівним. До того ж, перелік державних спеціалізованих установ, що здійснюють судово-експертну діяльність, визначено у статті 7 Закону.

2. Спірними видаються й пропоновані проектом доповнення щодо закріплення повноважень стосовно здійснення контролю за судово-експертною діяльністю державних спеціалізованих установ та судових експертів, які не є працівниками державних спеціалізованих установ, за міністерствами та іншими державними органами, що здійснюють організаційно-управлінське забезпечення судово-експертної діяльності. У цьому контексті маємо зазначити, що відповідно до підпунктів 65, 67 пункту 4 Положення про Міністерство юстиції України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 2 липня 2014 року № 228, Міністерство юстиції, зокрема: здійснює контроль за організацією діяльності судових експертів, які не є працівниками державних спеціалізованих установ; спрямовує і контролює діяльність науково-дослідних установ, які проводять судову експертизу та належать до сфери управління Мін'юсту, здійснює нормативно-методичне забезпечення їх діяльності. З огляду на це, з метою уникнення можливого дублювання відповідних функцій між Мін'юстом

та «іншими державними органами» потребує уточнення, які саме «міністерства та інші державні органи» наділятимуться повноваженнями щодо контролю за роботою згаданих вище судових експертів.

3. Варто звернути увагу на підстави для притягнення судового експерта до дисциплінарної відповідальності, що пропонуються проектом як доповнення до статті 14 Закону.

На нашу думку, зміст пропонованих проектом понять, таких як «руйнівні методи дослідження», «поважні причини», «порушення без поважних причин вимог законодавства», «межі кваліфікації судового експерта» є оціночними і такими, що суперечать принципу правової визначеності.

Крім того, формулювання окремих проступків, на нашу думку, є помилковим, оскільки певні дії не мають відношення до провини працівника, адже залежать від роботодавця і навіть є його обов'язком, як от «виконання вимог законодавства щодо організації робочого місця судового експерта». Так само, на основі посадових інструкцій, правил трудової дисципліни, повноважень керівника в установі вирішуються питання про надання письмових доручень керівником та передоручення проведення судової експертизи. Якщо судові експерти без керівника самостійно вирішують зазначені питання, без доручення виконують дослідження, то проблема не в судових експертах, а в організації роботи судово-експертної установи, зокрема у рівнях і обсягах доступу до інформації в установі. Тому необхідність закріплення таких проступків на законодавчому рівні є сумнівною.

4. На нашу думку, запропоновані в частині четвертій статті 14 проекту три види дисциплінарних стягнень, які можуть застосовуватися до судового експерта, не дозволяють визначити, які з них відповідають конкретним дисциплінарним проступкам, що створює ризики неоднакового підходу під час їх застосування. До того ж, безстрокове припинення права на проведення судової експертизи за відповідними експертними спеціальностями є фактично припиненням професійної діяльності. Отже, існує вірогідність застосування такої жорсткої санкції за незначне правопорушення.

Відповідного уточнення потребує редакція частини п'ятої статті 14 проекту, оскільки неможливо чітко зрозуміти, який саме орган буде накладати дисциплінарні стягнення на судових експертів. Натомість, єдиним законодавчо визначеним органом, уповноваженим на розгляд питань щодо дисциплінарної відповідальності атестованих судових експертів, є Центральна експертно-кваліфікаційна комісія при Мін'юсті.

*Дослідницька служба
Верховної Ради України*

*Цей документ підготовлений Дослідницькою службою Верховної Ради України як довідковий інформаційно-аналітичний матеріал. Інформація та

позиції, викладені в документі, не є офіційною позицією Верховної Ради України, її органів або посадових осіб. Цей документ може бути цитований, відтворений та перекладений для некомерційних цілей за умови відповідного посилання на джерело.